

KIS LAP

A GYURICZA FOGATA. (Lásd a 262. lapon.)

XLVIII. köt. 17. szám.

Ára negyedévre 1 frt. Egyes szám ára 12 kr.

Megjelen minden vasárnap 16 oldalon.

1895. április 28-án.

ROSSZCSONT FERKE UJABB RUGASZKODÁSAI.

— Elmeséli *Ida néni.* —

(Vége.)

WIKOR Csopák Pista látta, hogy csakugyan nem kerül sorra, nagyon dohogott; de Ferke nem törődött a pajtása haragjával, hanem szépen rákezdte:

A megfagyott gyermek.Irta *Eötvös József.*

Ily késő éjszaka, ki jár ott kűm a temetőn!

De van-e magyar gyermek, aki ezt a verset ne tudná?

Nyomban mindnyájan szavalták karban, ami nem volt Ferke inyére. Megállt és azt mondá!

— Látom, ezt tudjátok, hát mást fogok szavalni.

Árva gólya.Irta *Arany János.*

Árva gólya áll magában
Egy teleknek a lábában:
Elrepülne messze, messze,
Hej de nincsen, nincsen . . . nincsen . . .

Itt megakadt.

— Ezt meg én nem tudom, hát abba hagyom. Inkább énekelek. Jóska, gyere ide! Te majd a hegedűn kísérsz!

Macskás Jóska rögtön ott termelt Ferkó mellett és kezdte ezinczogatni a szerszámját. De most Laczinak is volt hozzá köze. Oda kiáltott Ferkének:

— Énekelni majd *én* fogok! Menj le onnan a dobogóru! Most rajtam a sor!

— Majd ha nekem tetszik. Most én fogok énekelni, azután jösz te! Várj sort.

Laczi dühös volt, de a pajtások csititgatták, hogy egy-két percz nem a világ.

Majd később hallatja bájos hangját. Legyen egy kis türelemmel.

Ferke és Jóska rázendítették olyan gyönyörű vékony czérnaszál-hangon, hogy Erzsike akár be is fűzhette volna a tűjébe.

Hét csillagból van a gönczöl-szekere! . . .

— Az én nótám, az én nótám! ordított Vad Laczi és torkon ragadta Ferkét. Hallgass te fráter! Ez az *én* nótám!

No lett erre verekedés! Egymásnak estek a tisztelt rendezők és a vendégek, akiknek egy kis dulakodás volt a legszebb mulatságuk. Lezuhant a dobogó a művészek egyetemben (Lásd a képet a 261. lapon.) le az állvány a kiállított tárgyakkal és lett olyan veszedelem, amelyet még nem láttak. Kinyiltak a kalitkák: a kanárit elkapta a macska, a sárga rigó elrebbent, a tudós mátyásnak nyoma veszett. Ellopta-e valaki, elrepült-e, vagy ez is a macska áldozata lett? . . . azt soha sem tudták meg. Akik megmondhatták volna: a nyuszika, a fehér egérke és a sün-disznó, szintén bucsu nélkül távoztak. A mopszlit a nagy kutya ugyan csak czirógatta. Vérbe-fagyva huzták ki szegény kutyust. A nagy kecske-bak is elszabadult. Ott ugrált a fiukon és döfködté őket a szarvával, hogy majd betörte a bordájukat; aztán neki esett a virágoknak és egy percz alatt eltemette őket a gyomrába. Legjobb magaviseletet tanusított a malaczka. Nem bántott senkit, hanem jókedvű röfögéssel habzsolta fel a tejes kukoriczát, a répát, kalarábét; aztán a farkinezóját gyűrűbe fölkunkorítva, szépen vissza sietett az ő helyére, az ólba.

Volt jajgatás, sopánkodás, mikor végre föltápáskodtak a vitézek és látták a nagy pusztulást. De hamar megvigasztalódtak. Laczi, mikor a véres mopszlit látta, azt mondta, hogy kutya-sor, majd kiheveri. A többiek nem törődtek a kárral. Most fontosabb dolgon járt az eszök. Következett a multság legszebb és legérdekesebb része: *a diszlakoma*.

Ebben csak a bandának volt része: tudniillik azoknak, akik befizettek. De a vendégek nem akartak távozni; ők is akarták látni, milyen is az a híres diszlakoma.

— Az én szobámban lesz, ott terítetttem, magyarázza Ferke; várjatok! Kinyitom előbb, aztán jöhettek.

Gyorsan a házba szaladt, a fiúk az udvarban maradtak és vártak.

Vártak egy perczig, vártak tizig, tizenötig... most már feltűnő volt a dolog. Elindultak tehát nézni, hol van Ferke.

A házban nem volt, a pinczében sem volt, a padlásán sem volt. Hítták, keresték, kutatták... Ferke nem mutatkozott. Világos, hogy megszökött.

Ezt nem viszi el szárazon! Ez boszuért kiált! Jaj lesz a gazembernek, aki úgy rászedte őket. A fekete föld alól is előkerítik és agyon ütik.

A felbőszült, kiáltozó sereg az utcára zúdult. De ott sem volt látható Ferke koma. Most merre keressék? Hanem ott volt a kis Bandi, akit Ferke nem akart a kiállításba engedni: ez utba igazította őket.

— A tisz tőzbe szajadt Fejte, ajja a szőlőt felé!

A kis közön át a szőlők felé rohantak tehát mindannyian, és csakugyan ott futott a koma. Hiába próbált menekülni. Igaza van a közmondásnak, hogy sok lúd disznót

győz. Ferke úgy tudott futni, mint a szél; de most utól érték, körül fogták, leteperték és volt hadd el hadd! Püfölték, össze tépték ruháit, kiforgatták zsebeit s kigurult belőlök a sok krajczár, amit a belépti díjából össze szedett, s ezen fölül czeruza, gomb, kréta-darab és ami még benne volt. A nagy patáliában egy sem kapott a zsákmányból semmit, mindent a porba tapostak. De legalább eldöngették Ferkét alaposan. Mikor végre felállhatott, mentegetődni kezdett:

— Fiúk, én mindent vettem... a cselédek... megették... megette valaki... a mi lakománkat... vagy a te nagy kutyád Misi... az falt fel mindent!...

— Te hazug! kiáltott Jani; mióta eszik a kutya fűgét és datolyát? Te voltál az a nagy kutya, te sáska!

— Hát a szívarkát, meg a bort: azt is a nagy kutya falta föl? kérdezték Sanyi és Pista.

— Edd meg a nóteszt, ha elvitted a pénzt! kiáltott Laczi. Aztán meg is akart szökni az a gyáva!

— Nem akartam én megszökni, felelt büszkén Ferke; csak azért mentem a szőlőbe, hogy megnézzem: érett-e már a szőlő, hogy oda vigyelek benneteket. Jertek hát velem, lakjatok jól, hát ott lesz a diszlakoma!

Ezt a tervet nagy örömmel fogadták. A szőlő felé indult az egész kompánia, még azok is, akik be nem fizettek. Ferke most nagy-lelküen türte, hogy azok is jöjjenek. Máskor kergette volna a tolakodókat.

Mint a sáskák, úgy csaptak le a gyermekek a szőlőre. Ott volt az első sorokban gyönyörű burgundi koránérő szőlő, mely ezidén először hozott termést. Ezeket a szőlő-vesszőket Ferke apja maga ültette és

alig várta, hogy kóstolhasson belőlük. Ezeket leszedték az utolsó fürtig. Mikor evvel elkészültek, keresztül-kasul törtettek a szőlőn, össze tapostak mindent és letépték a félig érett fürtöket.

Nagyobb kárt tettek, mint ha egy csürhe vad-disznó dült volna ott, akik szintén nagyon kedvelik a szőlőt.

Mihály bá, a szőlő-pásztor, éppen javában forgatta a nagy kereplőjét, hogy a madarakat elriogassa az érő szőlőtől. Nem vette észre, milyen jó madarak pusztítanak a hegy alján, míg ő a tetején állva, muzsikál a verebeknek.

Persze, mikor arra fordult s meglátta a veszedelmet, szaladt is, hogy elfogja a hivatlan szüretelőket. Nem érhetette utól a gyors lábú fiukat, de jól megismerte a vezért, Ferkét, a szőlő-gazda derék fiát. Rögtön össze szedte a fürtöket, kosárba rakta és a városba ment, hogy Ferke atyjának bejelentse a kárt.

Ferke már előbb volt otthon, mint a szőlő-pásztor. Jökedvüen fütyült, nem félt semmit, mert tudta, hogy atyja csak két hét múlva jön haza. A mama kiabálni fog, pöröl egy kicsit, lehordja, aztán még ő lesz azon, hogy a papa ne haragudjék. Azonban nagy volt ijedtsége, mikor az udvarba lépett és atyja hangját hallotta. Váratlanul jött meg a gyermekek nagy öröme; csak Ferkét borzongatta a hideg. Jobb lesz innen elkotródni és elbujni valahova, mert a papa ezt a csínyét nem fogja oly könnyen megbocsátani. Szinte hallotta már a nád-pálcza suhogását, borsódzott a háta.

Amint vissza nézett, látta, hogy jön a pásztor. Rögtön felszaladt a padlásra. Ott

legalább bátorságban tervezgethet, hogy mit csináljon: szökjék-e vagy maradjon?

Varjádý ur nagyon szívesen fogadta a pásztort. Nem is sejtette, mi van abban a kosárban, melyet az öreg hozott. A gyerekek is kíváncsian vették körül.

— No, mi jót hoz kend Mihály bá? kéri Varjádý ur.

— Jó a jó, nagyságos uram, bár hozhatnék, felelt Mihály, aki nem tudta, hogy kezdje a mondókáját.

— Hát az én burgundi szőlőm? Megért-e már? Azért is siettem haza, mert kíváncsi vagyok, milyen? Holnap leszedjük. Remélem, a madarak nem ették meg mind, nekem is hagytak egy fürtöcskét, tréfálkozott Varjádý ur.

— Ennyit la! mondá az öreg. Ezzel kivett a kosárból egy árva fej szőlőt és Varjádý ur elé tartotta. Ez azt hitte, hogy megbolondult a pásztor.

Csak bámult egy-két perczig, aztán ráförmedt:

— Mit beszél kend? Miféle bolond tréfa ez?

— Tudom én mit beszélek, felelt az öreg Mihály bácsi. Nem vagyok én sem bolond, sem részeg. Ma délután az urfi künn járt vagy ötven gyerekkel és szüretet tartott. A burgundi szőlőt mind megették, mert már az érett volt; jól ízlett nekik. A többi fajtából is kóstoltak. Tessék, itt van a sok éretlen szőlő, amit eldobtak. Ha kijön a nagyságos ur, majd láthatja, mit miveltek azok a garázda kölykök... mondok: az urficskák.

Le nem írhatom, mennyire elkeseredett Varjádý ur, mikor ezt hallotta. Ha megkapja akkor a gyereket, széttépi. Négy évig várta azt a burgundi szőlőt, aztán

igy járt vele. És hogy tönkre tették az egész szüretet azok a vásott gyerekek! Mert, amint a pásztor mondta, nem hagytak meg tiz fürtöt. Majd csak böngészni mennek ki Varjádék. A gyerekek leszüreteltek már.

— Szemem elé ne kerüljön az a fiú! mondá felháborodva Varjádé ur; jaj lesz neki, ha megkapom!

Ferke hallotta ezt, és meghuzta magát a padláson. Törte fejét, mit csináljon most, hogy kitudódott a dolog. Szökjék vagy ne szökjék? Ha

ittthon marad, meglasnagolják, az bizonyos. Ha világgá megy, kikerülheti; az már igaz. Egyelőre itt fogja az éjszakát tölteni a padláson, reggel aztán elmegy valamerre. Majd az uton elhatározza, hogy merre.

Szülei nem is csodálkoztak rajta, hogy az urfi nem mutatkozik. Jobb szerették így. Megvacsoráztak nélküle, aztán nyugalomra tért a ház. Ezt jól hallotta Ferke, mert ő kelme nem tudott elaludni a kemény padlón, ahol az egerek átszaladgáltak rajta. Aztán meg az éhség is bántotta. Ugy érezte, mint ha mély, nagyon mély lyukat furnának a gyomrába . . . akkorát, hogy egy egész sült borjút s hozzá még egy nagy cipót bele temethetne.

Mig ő a padláson így vergődött, édes anyja sem csukta le a szemét. Mikor látta, hogy mindig előre halad az idő és az ő drágalátos csemetéje nem mutatkozik, kétségbe esett. Attól tartott: tudja Isten, hol kóborol majd megint az a jó gyerek, és ki tudja, milyen baj érheti így éjnek idején az országuton? Hiába vigasztalta férje, ő csak egyre sirt.

Ejfélt ütött az óra. A jó édes anyja a kezét tördelte és zokogott:

— Istenem, Istenem, mi lesz abból a szegény gyerekből?

Ekkor halk kopogás hallatszott az ablakon és egy gyöngye hang megszólalt:

— Mamám, éhes vagyok!

Varjádéné nem állhatta, hogy föl ne kaczagjon erre, olyan füresa volt. Beboesá-

tották a házba, ahol hamarjában neki esett egy nagy karéj kenyérnek. Aztán lefeküdt és elaludt. Apja most nem akarta megverni, hogy az egész házat föl ne zavarja. Ráér azzal holnapig.

Ferke úgy aludt reggelig, mint a bunda. Társai, akik vele együtt leszüreteltek, nem töltötték bizony jól ez éjet, pedig nekik nem köllött veréstől tartaniok. Hanem a sok szőlőtül, kivált az egresétől, olyan

LEZUHANT AZ EMELVÉNY . . . (Lásd a 258. lapon.)

has-csikarást kaptak, hogy a falra másztak tőle. Ferkének nem ártott egy csöppet sem.

Hanem reggel aztán megvolt a törvénylátás. Ilyen puhára még nem verték Ferke urfit, mint most. Egy heti áris-tomot is kapott és hogy meg ne szökhessék, apja elzárta a cipőit és ruháit. Egy szál ingben ült ott egyes-egyedül egy kis szűk szobában, hol nem vihetett véghez semmi esínyt. Hogy mégis el ne unja magát egészen, egy rakás könyv volt az asztalon. El is olvasott kinjában vagy három egész lapot.

Ilyen szomorú vége volt a híres mulatságnak. De azért Ferke és

társai még mindig emlegetik a nagyszerű világ-kiállítást.

Most is hallom, tervezgetnek valamit; persze nagy titokban. Ha megtudom mi az, elmondom a »Kis Lap« olvasóinak.

A GYURICZA FOGATA.

(Képpel a czimlapon.)

KOCSIKÁZIK Gyuricza,
Puha az ülése:
Ottan ül a Juliska
Szerető ölébe'.

Jobb kezében ostorka.
Bal kezében gyeplő:
»Gyi te, gyi te, Andorka!
Gyorsan, mint a szellő!

A szekér nehéz talán?
Majd segít Magdolka:
A Magdolka jó leány,
Hátul tologatja.

Hop, hop, hop!... megérkezünk,
Ott van a mi házunk:
Már mamácska int felénk...
Mindjárt ozsonnázunk:

No most, ki a hámból!
Sebesen koczogtatok:
Közös uzsonánkból
Böven kaptok abrakot!«

A HÁROM UTAS.

HÁROM vidám ifju került össze a folyó partján a révnél. Egy városból valók voltak s várniok kellett, míg a révész vissza tért a tulsó partról. Ez alatt vigan elbeszélgettek.

Az egyik, aki igen előkelő urfinak látszott, így szólt:

— Világot látni megyek. Nem is térek haza, amig körül nem utaztam az egész földet. Van bőven pénz az erszényemben; de ha nem volna is, az sem volna baj, mert híres, előkelő a nemzetségem s akár hová jutok, elég, ha a nevemet megmondom, azonnal teljesül minden kívánságom.

— Én is azért keltem utra, hogy bejárjam a világot, szólt a második. Azzal nem dicsekedhetem ugyan, hogy híres és előkelő nemzetség fia vagyok, de van egye-

bem, s azt többre is tartom. Annyi pénzem van, hogy szinte lehúzza a zsebemet.

Aztán kérdezték a harmadiktól, hova iparkodik?

— Én is éppenséggel abban a járatban vagyok, mint ti ketten, felelé.

— És van-e hozzá módod? Nem igen látszik meg rajtad.

— Hát bizony, igaz ami igaz, nem vagyok előkelő urfi, kincses ládám sincs otthon. De van tisztos, becsületes nevem, ultra-valónak az első időre van egy kis apró pénzecském, a többi pedig ennek a dolga ni!

És a fejére mutatott. Társai nevettek.

— No, te alig ha jutsz tovább a szomszéd vármegyénél. Inkább akár mindjárt vissza fordulhatnál.

De csak átkeltek mind a hárman a vizen. A tulsó parton elváltak s hárman három felé indultak világgá. A világ pedig nagyon nagy, nem vetődtek egymásnak az utjába, sokáig nem tudtak egymásról semmit.

Esztendőik multával került haza az az ifju, akiről azt jósolták, hogy már a szomszédból haza tér. A másik kettőt már otthon találta, még pedig nagyon elbulsultan.

— No, mi a bajotok? Rég haza kerültetek? Messze jártatok?

— Dehogyan jártam! felelé a híres előkelő ifju. Egy darabon jól boldogultam, de a messzi idegen országokban közönyösen mondták az emberek: »Lehetsz híres, lehetsz előkelő otthon, de mi azzal nem törődünk, nálunk nincsen semmi érdeme a nemzetségednek, nem kívánhatsz tőlünk semmit.« Haza köllött ténnem s nem láttam a világot.

— Én sem jártam jobban, szólt a másik. Tömérdek pénzemnek egy része elfo-

gyott, másik részét elvesztettem. Haza köllött ténnem. Hát te meddig jutottál?

— Én elértem célomat s panaszra nincs okom. Az én kincsem el nem fogyott, el sem veszett, nem is veheti el senki, és ha jól használom, mindenütt a világon megbecsülik és boldogulok vele; megszerzi nekem, a mire szükségem van.

— Ugyan miféle csoda-kincs az? kérdé csodálkozva a két pórul járt utas.

A harmadik mosolyogva mutatott a fejére, úgy mint hajdan.

— Itt van, a fejemben, a neve pedig: tudomány és hasznos ismeret!

A LEGHIVEBB ÓR.

(Képpel a 264. lapon.)

HÉNYES palotában hatalmas uralkodó trónol. Hű örök környezik, talpig fegyverben. Büszke nyugalommal hajtja pihenőre fejét a király.

— Az én őreim a leghivebbek.

— Hívek, mert gazdag jutalmat kapnak.

— Jutalom nélkül is hívek maradnának.

— De hát ha nem csak jutalmat nem kapnának, hanem igaztalan sértés, méltatlan bántalom jutna uroktól osztály-részül, nem vonulnának-e megbántódva félre?

— Hm! Meglehet. De van eszem, hogy nem bánok velök igazságtalanul.

— Im, hát mégis megeshetnék, büszke király, hogy nem találnád helyükön a te őreidet!

Nagy kincset gyűjtött a kapzsi fősvény és féltve őrizi saját maga. A világot sem bizná másra. Lehet-e hivebb ór, mint maga a gazda? Ámde jön a fegyveres rabló s a kincset követeli:

— Ide vele, vagy meghalsz!

Majd meghasad a szíve a kincs gazdájának. De mit tegyen? Ha megölik, mit ér a kincs neki? S im elviszik a kincsét, maga a gazda nem volt eléggé hű óre.

Hol, kinek van hát a leghivebb őre?
Nagyon sokfelé, nagyon gyöngé, tehetetlen
lényeknek.

Még bölcsőben fekszik, vagy csak éppen
jární próbálgat a kis gyermek. Mind egy,
akárhol. Talán fényes nagyvárosban; talán

szerény falusi hajlékban; talán vadon ren-
getegben a vérengző fenevadak és még ve-
szedelmesebb vad-emberek közelében. Ezer
a baj, szükség, veszedelem. Ragadós, halálos

betegség, nyomoruság, vérszomjas ellenség, elemi
csapás zudul a hajlékra . . . de mind ezektől
legkevesebbet félhet az a gyöngé, tehetetlen gyer-
mek. Olyan őre van, aki elhárít róla minden csa-
pást, szenvedést; aki nem vár semmi jutalmat, nem
számít hálára, elfelejt minden bántalmat; mindent
eltűr, elszenvet s meghalni kész inkább, hogysen
hütlenné legyen feladatához.

- Ki ez a leghivebb őr?
- Az édes anya!

M E Z I T L Á B.

KERTI padon üldögélünk,
 Mezitláb . . .
 Jaj a mama, jaj a mama
 Ha meglát!
 Czipellőnk is hol maradt el,
 Nem tudom . . .
 Jaj, remegek! Tán ott hagytuk
 A suton.

Kettőnknek fél harisnyija . . .
 Szörnyűség!
 Hol maradt a többi három?
 Tudj az Ég!

Hogy leszünk már, hogy megjünk már
 Innen el?
 Ha valaki a karjain
 Vinne el!

A KÉT KARD.

— Példázat. —

EGY jeles és hírneves vitéz szobájának
 a sarkában egymás mellett állt a
 vitéz két kardja.

Nagyon diszes volt az egyik. Arany pán-
 tos bársony volt a hüvelye, drága kövekkel
 kirakva a markolatja, vékony, finom pen-
 géjén pedig a legkisebb folt vagy hiba sem

látszott. Nagyon különbözött tőle a másik.
 Egyszerű bádognál volt a hüvelye, az is sok
 helyütt behorpadva; a markolatján semmi
 dísz, hatalmas pengéjén pedig itt-ott csorbát
 is lehetett látni.

— Jaj, milyen társaságba kerültem ide!
 szólt a diszes kard kevélykedve. Állj odább,
 barátom . . . ne érints . . . nem vagyunk
 mi egymáshoz valóok.

— Bocsáss meg, ha érintelek, felelé a másik szerényen. Nem tehetek róla, hogy ide állítottak. Magam sem szívesen vagyok itt. Már oly régóta kell itt tétlenül vesztelgemnem, soha sem vesz kezébe a vitéz gazdánk!

— Csak törődjél bele, mert arra ugyan nem is kerül a sor, hogy a kezébe vegyen. Mit is csinálna ilyen kopott, disztelen jószág-gal? Engemet oldalára köt ám mind-untalan, mikor fényes gyűlésekre jár.

— Olyan helyen én még soha nem is voltam.

— Nem is leszel. Általában nem is tudom, mire volnál te jó? Legföljebb arra, hogy a rozsdá megegyen. No, nem is várhatsz egyebet.

A disztelen kard szerényen elhallgatott. Aztán ott állottak sokáig. Egy napon azonban vitéz gazdájuk kipirult képpel, villogó szemmel járt-kelt a szobában.

— Ellenség az országunkban? Állunk elejébe! Birja még a karunk hős eleink kardját s ha megvillogtatjuk, jaj az ellenségnek!

A sarokban büszkén sugta a disz-kard a másíknak:

— Most jönnek el az én igazi szép napjaim! Közeledett a vitéz s szólt:

— Jer, jó kardom, csatában, veszedelemben mindig leghivebb barátom! Megyünk hazát, királyt védelmezni és ha Isten úgy akarja, dicsőséggel térünk haza.

És kezébe vette . . . nem a disz-kardot, hanem azt az egyszerű, de hatalmas, erős kardot. S oly büszkén, szeretettel nézett rá és kötötte oldalára, hogy a drága-köves disz-kard eldült mérgében. A vitéz fölemelte és vissza támasztotta a sarokba, mosolyogva mondván:

— Te most pihenhetsz, czipra jószág! Te csak arra való vagy, hogy üres parádénál pompázzál, soha semmi hasznod; társad ellenséget fog porba sujtani, dicsőséget fog kivívni, győzelmek emléke lesz hozzá fűzve s amíg kezemben villog, nem félek ellenségtől. Ez az igazi kard, te csak játékszer vagy!

ANDORKA HUGOCSKÁJA.

— Beszélyke képpel. —

EHÉZ napra virradt Andorka. Nehezebb napja talán még nem is volt életében. Hiába állt mellette Piroska próbálgatózva: nem tudná-e nyájas szóval megvigasztalni. Andor majdnem megvetően felelt:

— Ugyan hagyd el! Mi hasznom belőle, ha te itt vagy is? Ugyan mire jó az ilyen magadforma bábuozgató kis leány?

— Hiszen . . . persze . . . Károly jobban illett hozzád . . .

— No hát! Csak nem hiszed, hogy az ő helyébe léphess!

Nem, ilyen vakmerő gondolat eszébe sem jutott a szelid, kedves Piroskának. Károly helyét tölteni be! Ó, az már csakugyan lehetetlen.

Károly volt a három testvér közt a legöregebbik, Piroska a legkisebbik. Andor a középső. Amilyen félvállról nézett le hugocskájára, ép oly bámulattal tekintett föl bátyjára, Károlyra, aki eddig vezér és mester volt minden játékban, nem ritkán bizony holmi csinyben is. Piroskára kevés ügyet vetett a két fiú; nem igen vehették hasznát játékaikban.

Messzi környéken nem volt vigabb, boldogabb két fiú, mint Andor és Károly. Most vége a boldogságnak, legalább Andor részére. És ezt a nagy csapást a szüleik mérték rájuk, egy szép napon azt mondván:

— Ideje, hogy Károly komolyan hozzá lásson a tanuláshoz. Beadjuk a városba, ott fog iskolába járni.

Mi tagadás benne: Károly e miatt nem busulta el magát oly nagyon, mint öcsikéje.

Szerette ő Andort, sajnálta is, hogy meg kell válnia szüleitől, testvéreitől és az otthoni játékoktól, meg aztán borsózott is egy kicsit a háta attól a komoly tanulástól; de mihamar megvigasztalta az a büszke tudat, hogy ő most már diáksorba kerül, a városban lesz az év nagy részén át és sok jó pajtással ismerkedik meg. Mire csakugyan indulni kellett, már egészen vidám volt. Annál busabban maradt hátra Andorka, aki egészen elárvultnak érezte magát. Itt van ugyan Piroska, de mit ér az? Akár ha nem is volna.

Szegény Piroska tökéletesen átérezte és átértette a maga csekély voltát, igazában semmiségét; de hát mint afféle lágy szívű jó hugocska, mégis csak megkísérelte, hogy megvigasztalja elbusult testvér-bátyját.

— Tudod, Andorka... hiszen persze... nagyon sajnálom, hogy nem lehetek fiu... de azért megpróbálnám, hogy velem is játszhasál, mint Károlyal.

— Nevetséges! Mintha leánynak lehetne valami hasznát venni.

Erre a kevély szóra szegény Piroskának köny lopódzott a szemébe. Nagyon alázatosan folytató aztán:

— Ó, nem vagyok én olyan félénk és ügyetlen... tudod, minap a nagy diófára is fölmásztam.

— El is tépted a köténykédet és kaptál a mamától, felelé Andor kicsinylőleg.

— Majd jobban vigyázok. Azután, ha katonásdit akarsz játszani, leszek én szívesen közlegény, te meg mindig generális lehetsz.

— Köszönöm. Nem akarok szoknyás hadseregnek a vezére lenni.

Piroska úgy érezte, mintha percről-perczre kisebbre törpülne. Csakugyan az ilyen kis hugocska nem való semmire.

Még egy utolsó, kétségbe esett kísérletet tett.

— De lásd... tudok labdázni.

Andor urfi ezuttal kissé kegyesebben pillantott hugocskájára és leereszkedőleg szólt:

— No, azt megpróbálhatjuk. Menjünk!

Piroskának ma délutánra más terve volt ugyan, mert új ruhát akart varrni a Viczájára, hogy méltón mutathassa be holnap Mariskáéknál; de készséggel mondott le erről a kis hiuságról és ment Andorral a kert mögötti mezőre labdázni.

Vigan folyt a labdázás (Lásd a képet a 268. lapon.) Piroska nagyon iparkodott, hogy becsülettel állja meg a helyét. Olyan formát érzett, mintha valami főpróbát vagy vizsgálatot állana most ki. Nem lehetett panasz; jól sikerült.

— No, te most már haza mehetsz, szólt Andor. Én még maradok. Amott legel a szürke csacsi, fölülök a hátára és nyargalok egy kicsit.

— Jaj, ezt ne tedd! Tudod, milyen csökönyös állat!

— Haha! Te persze mindjárt megijedsz. De én nem vagyok ám olyan szepegős kisaszonyka. Károly is fölült rá a minapában.

— De le is dobta.

— Hát ledobta. Talpra állt és nevetett. Te azt nem érted.

A csacsi nyugodtan legelészett és nem törődött Andorral, aki oda lépett hozzája. De bezzeg megváltozott, mikor Andor hirtelen fölkapaszkodott a hátára. Csacsi koma nagyon rossz néven vette ezt a meglepetést: rugdalózott, kapálózott, aztán szilaj

futásnak eredt. Andor keményen tartotta magát, míg nem a haragos csacsi hirtelen megállt, hatalmasan kirugott s Andor nagyot röpiült a levegőben, aztán lezuhant. Még hallotta, mint ha Piroska sikoltzott volna; de azután nem tudott többé semmiről semmit.

Mikor újra fölhyította a szemeit, otthon az ágyában találta magát. Jobb lába szörnyen sajgott, mozdítani sem tudta.

— Jaj! Mi lelte a lábamat? Ó!

— Kificzamodott, mikor lebuhtál a csacsiról, felelt a mama. Még jó szerencse, hogy nagyobb bajod nem esett.

No, Andor elég nagyinak találta ezt is. Napokig nyomta az ágyat, azután még napokig csak a szobában sántikált és hetek multak, mire ismét jól meg tudott állni a talpán.

Még az ágyban, mindjárt az első napon nagyon kellemetlen gondolat jutott eszébe.

VIGAN FOLYT A LABDÁZÁS. (Lásd a 297. lapon.)

— Azt mondják, sokáig fog tartani, míg egészen föllábadok. Jaj, de borzasztóan unalmas lesz az!

Még jóformán végig sem gondolta, mikor Piroska lépett be s szives nyájassággal ajálkozott, hogy felolvas neki a mesekönyvből. Mikor ezt megelegelték, elő hozta az ólom katonákat, aztán a dominót s ezzel játszottak. Közben vidám csevegéssel el-

mondogatott mindenféle apró ujságot, ami a házban és az udvaron történt.

Igy volt ez más-nap is, harmad-nap is, és azután heteken át minden nap. Piroska ki nem fogyott jóságos türelméből, a saját kedves játékairól végkép lemondott s az egész napot ott töltötte Andornál, aki lassacsán oda jutott, hogy nyugtalankodni és busulni kezdett, ha hugocskája csak

félórára is más valahol foglalatoskodott. Ilyenkor eszébe ötlött valami, amin nagyon megrázogatta a fejét.

— Milyen együgyü voltam! Milyen oktalanságot fecsegttem!

Hogy mire gondolt, meg is mondta, mikor először sétált ki újra a kertbe. Éppen ezen a napon kaptak levelet Károlytól s Piroska így szólt:

— Milyen kár ugy-e, hogy Károly éppen mostanában nem lehetett veled!

— Kár? No bizony? Ugyan sok hasznát láttam volna! Napjában félóráig sem lett volna nyugta ott a szobában mellettem. Te pedig hetekig bele nem fáradtál, minden nap újra fölvidítottál, megkönnyitetted hosszú betegséget jóságos türelmeddel, kedves nyájassággoddal. Tudod-e, Piroska, hogy én akkoriban nagyon okatlanul beszéltem hozzád? Szerettem Károlyt nagyon, de az én kedves hugoeskámat talán még jobban... az ilyenek nincsen párja.

S vigan és boldogan ölelték meg egymást.

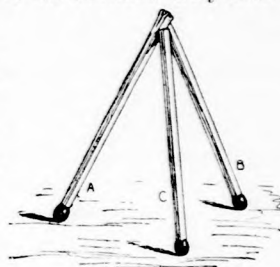
BŰVÉSZET.

BZUTTAL egynehány mulatságos kis fogást mutatok be, melyekhez nem kell semmi egyéb készülék, csak néhány darab közönséges gyújtó-szál.

A gyújtó-szál rendszeren nem játékra és nem vigyázatlan gyermek kezébe való ugyan; de nem is egészen kicsinyeknek szánom a produkeziókat, hanem nagyobbacska kis olvasóimnak, akik már vigyázni tudnak. Ezek persze mindjárt gondolni fognak arra, hogy pl. a harmadik produkeziót nem szabad terített asztalon bemutatni.

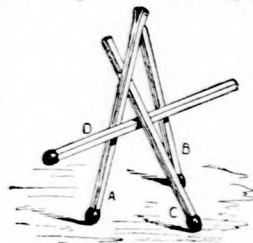
Az első produkezióhoz mind-össze négy szál gyújtó szükséges. Ezekből egyiknek a végét behasítjuk, a másikat pedig laposra faragjuk s ez utóbbit az elsőnek hasíté-

kába illesztjük, aztán az így nyert, felfordított V alakú éket az asztalra helyezzük, a fejes végökkel lefelé. Persze meg nem áll. Tehát egy harmadik szál gyújtóval megtámasztjuk. Egy kis próbálgatás után sikerülni fog, hogy az egymásba ékelt *A* és *B* s a hozzájuk támasztott *C* megálljanak. Most már

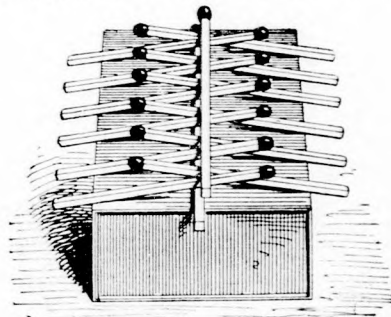

arra szólítjuk fel a nézőt, hogy azt a három szál gyújtót egy negyedik segélyével emelje a levegőbe: egyszerre mind a hármat. Aki nem tudja, bizony nem egy hamar találja ki. Pedig nagyon egyszerű. A negyedik szál gyújtót (*D*) óvatosan keresztül dugjuk *A*, *B*, és *C* közt s az össze ékelt *A*—*B*-t kissé elhajlítjuk *C*-től. Ekkor *C* le akar esni, de a közbe dugott *D* feltartja.

És most a *D* szálát fölfelé emeljük, ekként *C*-t fönt hozzá szorítjuk az össze ékelt pár gyújtószálhoz és mind a hármat fölemelhetjük, mert egyik a másikat tartja.

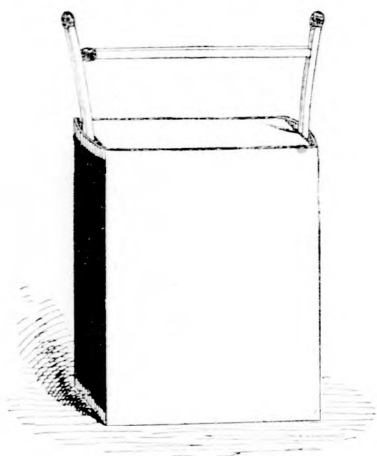
A második produkezióhoz tizennégy szál gyújtót veszünk, lehetőleg nagyokat és inkább szögleteseket. Egy szálát lefektetünk,

aztán jobbról és balról hat-hat szálát helyezzük reá, mint e rajz mutatja.

Maradt még egy szál. Hogyan lehet ezzel az egy szállal a lefektetett tizenhármát fölemelni? Ugy, hogy az alant fekvőt párhuzamosan fönn ráfektetjük a tizenkét szálra, aztán az alant fekvővel megfogjuk és lassan fölemeljük. A keresztbe fektetett szálak lassanként fölegyenesednek, de nem eshetnek le, mert a fönn végig fektetett szál egymáshoz szorítja őket. Egy kis gyakorlat után ez az ügyes produkció könnyen sikerül.

A harmadik produkcióhoz három gyújtó-szál szükséges és maga a skatulya. A skatulyát élével fölállítjuk és két oldalába egy-egy szál gyújtót szorítunk, e kettő közé pedig víz-szintesen és jó feszesen egy harmadikat, mint e rajzon látjuk.

Most már azt a kérdést adjuk föl, hogy: ha a víz-szintesen fekvő gyújtót pontosan a közepén meggyújtjuk, az oldalt álló két szál közül melyiknek a feje fog hamarabb felfobbanni? A legtöbben arra a szálra fognak mutatni, amelyikhez a víz-szintes szálnak a feje ér, úgy okoskodván, hogy a tűz a víz-szintesen fekvő gyújtónak a fejéhez ér, ez ellobban és meggyújtja a másikat is. Bátran fogadhatunk bár mibe, hogy nem úgy lesz. És meggyújtjuk a víz-szintes szálat. Mi történik? Az, hogy amint ez a gyújtó-szál égni kezd,

fája közepén meggyöngül; mivel pedig két oldalról erősen feszül, tehát mielőtt a tűz végig futhatna rajta, a gyújtó-szál eltörik és elugrik a helyéről. Az oldalt álló két gyújtó közül pedig . . . egyik sem gyúlad meg.

Á L O M.

MULT éjszaka volt ám
Gyönyörű szép álmom:
Angyallá lehetett —
Jó angyallá válnom.

Nem volt semmi bűnöm,
Mi lelket beárnyal,
S röptem az égbe
Féher galamb-szárnyal.

Mosolyogva várt ott
A jóságos Isten
S kérdezte: »Galambom,
Mondd, miért vagy itten?«

Én meg ezt feleltem:
»Jó Istenke, kérem —
Nagyon, nagyon beteg
Az én kis testvérem.

Nem kérek egyebet
A mennyei jóbul,
Csak azt ígérje meg,
Hogy Pali meggyógyul.«

»Meggyógyul!« -- Istenke
Megigérte szentül . . .
És azóta Palink
Betegsége enyhül.

Szent neved, Istenem,
Legyen százszor áldott,
Hogy szememre küldted
Ezt a boldog álmot.

Ödön bácsi.

Találós kérdések.

Melyik az a bor, amelyet inni nem lehet?

Melyik ág nem nő a fán?

Melyik az a sut, amely sok ezer mért-földre terjed?

Melyik az az ács, akinek hivatása sok nyelvet tudni?

Melyik alap van fölül?

*

Vadász is: mert lő: takács is: mert sző. A kettő együtt?

*

Melyik az a madár, melynek a nevéből ha elhagyod az első betűt, hasznos szerzámot nyersz?

*

Melyik az a borteremő hegy Magyarországon, melynek a nevéből ha elhagyjuk az első betűt, hasznos érczet kapunk: ha pedig az elejébe még egy betűt ragasztunk, az alpesek tűnnek elibénk?

*

Melyik az a madárka, melynek a nevében ha úgy változtatod meg a hangzókat, hogy a hosszú helyébe rövidet s a rövid helyébe hosszut teszel: egy undok állatra ismeresz rá?

A megfejtők névsorából elsőnek kihuzott kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„Ifjusági Emléklapok“.

Elbeszélések és költemények, színes táblába kötve. Gyűjtötte Füssy Tamás.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« XLVIII. köt. 15-dik számában közölt képrejtvény megfejtése:

„Esik eső karikára.“

Helyesen fejtették meg: Bogisich Imre, Ordódy Irénke és Laczika, Radisics Elemér, Niessner Eleonora, Blanka és Aladár, Harkányi Sándor, Kövesy Rudi, Patterson Margit és Orsolya, Klugmann Vilmos, Lévai Ilonka és Irénke, Gervay Erzsike, Mariska és Mike, ifj. Kossaczky Oszkár, Ujházy Matild, Guttman Paula és Aladár, Mérey Ágosta, Richter Vilma, Eckstein Irma és

Margit, Herzog Mariska, Deutsch Kornél, Robicsék Béla, Flamm Erzsike, Lederer Irma, és Sarolta, Gyémánt Ilona, Szegedi Ilonka, Németh György, Grünbaum Margitka, Deutsch Erzsike és Frigyes, Viczián Etelka, Erdős József és Ödön, Bremner Ernő és Zoltán, Vermes Margitka, Tölgyi Sándor, Hunfalvy Livia, Nagy Miczike (nem illik irást beporozni! F. b.), Kreibik Sándor, Schwarz Margit és Kornélia, Vancsó Anna, Robitsek Edith és Anna, K. Császár Nelli, Terstyánszky Margitka, Györy Zoltán, Deutsch Margit, Mandel Ibolyka és Mihály, Berczelly Jerta, Deutsch Hedl, Grubits Marcsa, Pongrácz István, Wagner Irénke és Évike, Engel Tibor, Katrenyák Mariska, Kövy Laczi, Stépán Róza, Szent-Ivány Karola, Nagy Mariska, Lányi Rózika, Nagy Ilonka, Michalik Ilonka, ifj. Kubinyi Gyula, Csizék Ilona, Ránzai Ármín, Szabó Frigyes, Arany Ambrus, Steinhübel Ödön, legifj. Kulín Imre, Hagymássy Lajos, Lukács József, Richon Ernő, Grünwald Ilona, Kubinyi Boriska, György és Dárius, Abonyi Tibor, Angyal Irma, Szelke Hajnalka és Józsi, Sigray Béla, Pali és Pista, Guckler Rozália és Gyöző, Szentpétery Gyula, Saláth Ilonka és Irmuska, Petőcz Gizi és Laczi, Fleischmann Erzsike, Czinner Géza, Pálffy Nelli, Schlesinger Malvina és Ella, Havas Margit, Benedek Dénes, Szemző János, Bolváry Miklós, Engelmann Olga és Irén, Hegedűs Márta, Jolán és Ernő, Wamoscher Lujza, Molnár Margitka, Stancsa Miczi, Emike és Gyula, Dallmann Ernő, Flesch Károly, Fleischmann testvérek, Gutmann Irma, Kovácsy Zoltán, Ferenczy Erzsike, Hiesz Ferike, Vigh Gyöző, Achim Mariska, Dluhy János, Pecz Irénke és Gyula, Ländler Karolina és Ilonka, Freyler Editke, Wymental Emil és Kuszcák István, Mihályi Ernő és Zoltán, Záborszky Dezső, Vágó Margit és János, Ledniczky Erzsike, Réta Vilma és Miczi, Krammer Erzsike és Boriska, Busay Gizike és Irénke, Hollaender Józsi és Béla, Roth Adél, Kristóffy Gizi, Deutsch Ármín és Klein József (magatok irjatok! F. b.), Österreicher Elza, Peőcz Magda, Demeter Tibor, Przybilla J. (nevedet ird ki egészen! F. b.), Kovách Sárka Schwartz Arany (?), Kemény Béla, Visy Masi, Imredy Kálmán és Károly, Velencei Tiborka, Szabó Margit, Bolyó Pálma és Károly, Zurányi Gusztáv, Kohn Elvira és Béla, Rémi Zsófi és Róbert, Dénes Zsófi, Balkányi Kálmán (sajátkezű irást kívánok! F. b.), Hollakó Leo, Löbl Paula, Riesz Kornél, Szél Pirooska, Sturm Erzsike és Margitka, Müller Emmi, Unger Béla és Ervin, Héjas Juczika, Márton István, Ádámty Elek, Pap Lászka, Rácsay László, Posner Oli, Nátafalussy Béla, Bónis Berta, Fuchs Pali, Koch Nándor, Nékám István és Ervin, Bügler Paula, ifj. Büttel János, Zubor Imre, Gutmann Fanchon, Nagy Kálmán, Farkas Mariska, Salamon Gyula és Ernő, Miskolczi Laczi, Hajnik Viola és Lilike, Gonda Lajos, Jákó Jánoska, Plotényi Tóni, Schwarz Lenke és Gyula, Lányi Viola, Mela és Tódor, Csippék testv., Fischl Izabella, Wolf Blanka,

Istók Barna, Liehtmann Imre, Rákosi György, Pirnitzer testv., Czinder testv., Ember István, Rosenberg Rózsa és Zsiga, Freund Berta, Schwarz Magda és Béla, Frankl V. Frigyes.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertes lett: *Havas Margit*, *Abonyban*, kinek a jutalom-könyvet (*Tündérmesék*, összegyűjtötte *Forgó bácsi*; a »*Forgó bácsi könyvtára*« című sorozat egyik önálló kötete) a kiadó-hivatal megküldi.

*

A »*Kis Lap*« XLVIII. köt. 14-dik számában közölt rejtvény megfejtését még beküldték: Vágó János, Freyler Editke, Héjas Juczika, Hollaender Józsi és Béla, Fuchs Szeréna, Österreicher Elza, Peőcz Magda, Przybilla J., Nékám István és Ervin, Bügler Paula, Ghyecz József, Jákó Jánoska.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Ferenesik Nácsi. »Tánczot rop«, régi jó magyar szó. Azt jelenti, hogy tánczot *lejt*, tánczot *rak*. (*Ugyan-csak *rakták* a kopogóst!*) — **Lukács József.** Szívesen fogadom, szívesen is viszonzom. — **Grünwald Hona.** Állok is elibe a kedves jövevénynek. — **Saláth Honka.** Örvendő tudomásul veszem, mennyire szeretitek mindnyájan a »*Kis Lap*«-ot. A jó kívánság soha sem jár későn, szívből viszonzom a tiedet. — **Flamm Erzsike.** Ugyancsak figura dolog származna abból a te földványodból, kis lányom. Azt akarod, hogy e nevek kezdő betűiből: Róza, Sándor, Frida, Czili, Eszti, Károly, Oszkár, Rudolf, Olga, Erzsi, Nándor, Simon, Zsolt, Tóni, ez süljön ki, hogy: Rosszsont Ferke. Hogy gondoltad ezt? — **Katrenyák Mariska.** Azok az apró rejtvények mind jól vannak megcsinálva, de nincs az a négy eszterdős kis baba, aki a legtöbbit ki ne találná, föltéve, hogy tudja mi az a *känguru* és *cognac* (s nem *conyag*, amint te írod.) Ama nagy képes családi naptár végezt fordul az Athenaeum kiadó-hivatalhoz, mely azt utánvétellel megküldi. A második bőséges küldeményből kiválasztottam kettőt. A többinek magyarázó szövegéből több helyütt vagy kimaradt a megfejtés, vagy nehezen volt olvasható. — **Deutsch Margit.** Örömmel fogadlak kis hiveim sorába téged is. — **Szegedi Honka.** Bizony nem esoda, ha az árvíz fenyegető veszedelmében az ember kifelejtí a nevét a levél alól. De hiszen azóta megnyugtató hírek érkeznek onnan felöletek. — **Viczian Etelka.** Sorocskáid kedvesen estek. — **Gyémánt Hona.** Sürgetésedre már most elolvasom. Bizony kevés az időm, sok a kézirat. — **Németh György.** A szép szent képecskét egy jámbor lánykának ajándékozom oda, ha nincs ellene kifogásod. — **Selévér Flora.** Fájdalmasan esik olvasnom, hogy beteges vagy s

megilletődöm rajta, hogy mind a mellett olyan szép isk. bizonyítványt vívtál ki magadnak. Örvendtess meg minél előbb annak hírével, hogy már vígan futkosod a himesre való mezőt s hogy a kikelet gyógyító levegője bevált te rajtad is. — **K. Császár Nelli.** Besoroztam ezt is. — **Kreibik Sándor.** Azok közt, kik egyforma számmal küldték be a helyes megfejtéseket, a sors dönt. Rejtvényed megjelent. — **Lányi Rózika.** Amely rejtvény már egybűtt megjelent, az nem láthat napvilágot a »*Kis Lap*«-ban. Már egyszer figyelmeztettelek kusza írásodra. Ha nem tudsz egyenes sort, vonalozd meg a papírost. — **„Nyári zivatar.”** Közzel-közzel egy-egy jó sor-pár, egészében azonban messze van még a közölhetőségtől. Sok sora sántít s az ily rimek mint: *tenger = terül el, kerekedik = eltűnik, sertést = vihar lesz*, stb. nem rimek. — **Dluby János.** Az első kelletlenül nehezebb, a másik meg kusza. De megvan benned a tehetség jobbak szerkesztésére. — **Achim Mariska.** Jó; de mivel némileg politikai ízű, nem jelenhet meg. A másik magyarán: nem *egy*, de *fél* eszima. A többiről intézkedem. — **Angyal Irma.** Ahányan vagytok, mindnyájatokat egyformán szeretlek. Nem lehetek annyian, hogy el ne férnétek a szívemben. — **Schwartz Arany.** (?) A kérdezett író nem akar megnevezkedni, s az ő akaratát tiszteletben köll tartanunk. Ha vétenénk ellene, sohasem írna többé nektek, pedig épp most megint egy elbeszéléssel van elfoglalva, melyet, ugy reménylen, már őszszel közölhetek veletek. Kötőnővel teletizdelt bizonyítványodat örvendő tudomásul veszem. — **Kemény Béla.** A megcsontított szónak is kell valamely értelmet jelentenie. A 12 sorban pedig csak háromnak van értelme: *irály, rom, el*. A többinek (*trich, evag, ud, leas*) bizony semmi értelme. A 3-ikra sort keritek. — **Pap Láska.** Köszönettel fogadom. — **Kohn Elvira és Béla.** Nagyon könnyű. — **Velencei Tiborka.** Különféle változatokban jelent már meg az első. A másik szintén ismeretes. Egyszer majd csak kapok tőled használatot is, kívánva, hogy még sokkal előbb gyógyulj fel. — *Több levélről a jövő számban.*

ROVÁS.

A *Sch. T.* — *M. I.* és *G. I.* soraiban foglalt megfejtéseket, a leveleik hanyag külseje miatt, tekintetbe nem veszem. **F. b.**

JÓ SZIV.

A szegény fővárosi gyermekek nyaralására: *Svarczer Jennyke* 35 kr. Köszönet a kegyes adakozónak. Az adományt rendeltetési helyére juttatom.

A „KIS LAP” minden kötetéhez **díszes színnyomatu bekötési táblák** kaphatók. Egy bekötési tábla ára **60 kr.** A »*Kis Lap*«-nak **fél** évi folyamából telik **egy** kötet. Megrendelő cím: *Athenaeum könyvkiadó-hivatala, Budapest. Ferencziek-tere 3.*